

نگاهی به بیمه شخص ثالث

ذیصلاح، بدنبال مقصراں می دویلند تا به حق خود برسند. و بساکسانی که با وجود تلاش‌های بسیار نمی توانستند حق خود را بستانند. ولی با فرآگیر شدن آثار زیان و غرامت، نیاز به داشتن قانون بیمه مسؤولیت مدنی از این نوع، آن هم به صورت قانونی احساس شد. لذا در این جهت، در سال ۱۳۴۷ قانون «بیمه اجباری مسؤولیت دارندگان وسائل نقلیه موتووری در مقابل اشخاص ثالث» به تصویب رسید. با تصویب این قانون دریچه امنیت نسبی بر روی اعضای جامعه باز شد. از طرف دیگر دارندگان وسائل نقلیه موتووری نیز با آسایش خاطر بیشتری به تردد در سطح خیابان‌ها و جاده‌ها پرداختند. این طرح نیز همانند طرح‌های دیگر تا رسیدن به جایگاه مناسب خود به زمان نیاز داشت. در مرحله اول با این که حدود تعهدات تعیین شده تکافو می‌کرد ولی متأسفانه در مراحل بعدی به علت تورم و افزایش قیمت‌ها و عدم افزایش تعهدات تعیین شده در یک فاصله زمانی - حدود بیش از بیست و پنج سال - عملأ تنها سایه‌ای از این قانون باقی مانده بود. در سال‌های اخیر با بازنگری و افزایش تعهدات مربوط به این بیمه‌نامه جان تازه‌ای در کالبد قانون گذشته دمیده شد ولی متأسفانه به علت عدم دسترسی به ابزارهای کارساز برای اجرای همگانی آن، عملأ رشته بیمه مسؤولیت مدنی دارندگان وسائل نقلیه موتووری در مقابل اشخاص ثالث

در حدود بیش از یک قرن پیش، هیچ‌گاه این تصور وجود نداشت که وسیله چهار چرخ موتوردار ساخت دست پسر چه خطراتی را برای جامعه به همراه خواهد داشت. شاید آن روزها حتی در کشورهای صاحب صنعت نیز جاده یا خیابان مناسبی برای تردد این ساخته بشر یعنی اتومبیل وجود نداشت. چه بسا اتومبیل‌های آن روز از چنان صفات و مشخصاتی برخوردار بودند که نمی توانستند خطر جدی و قابل لمسی برای جامعه به شمار روند. ولی در روند رو به رشد دانش فنی و ایده‌آل‌های ذهنی، اتومبیلی که برای رفاه و آسایش انسان‌ها تدارک دیده شده بود به وسیله نسبتاً خطرزایی به ویژه برای افراد خارج از آن تبدیل شد، به طوری که برای افرادی که آن را راندند، قوانین و مقررات ویژه‌ای تهیه و تدوین و مجوزهای ویژه‌ای برای هدایت آنها پیش‌بینی شد. مواجه بودن اتومبیل با افراد ثالث، بحث مسؤولیت رانندگان اتومبیل را در اذهان زنده نمود و از آنجاکه قوانین مسؤولیت مدنی اصولاً فرد مسؤول ایجاد زیان و غرامت برای افراد ثالث را مستوجب جریمه می‌نمود، به مرور جایگاه بیمه مسؤولیت مدنی رانندگان وسائل نقلیه موتووری در مقابل اشخاص ثالث شکل گرفت و مسؤولین حوادث نفس راحتی کشیدند. در ایران نیز تا زمانی که چنین پوشش بیمه‌ای وجود نداشت، زیان دیدگان در محکم و مراجع

نگاهی گذرا به آمار تصادفات در شهرهای شمالی کشور و یا حتی در خود تهران و تعداد مصدومان و فوتی های ناشی از حوادث رانندگی، صدای مهیب زنگ خطر را به گوش همه افراد خواهد رساند. با این که شرکت های بیمه تمام توان خود را جهت تکمیل پوشش های بیمه و تحمل زیان های ناشی از آن به کار بسته اند، ولی باید دانست که دامنه مسؤولیت به صورت عام، به قدری گسترده و وسیع است که بعد نیست عملکرد شرکت های بیمه به تنها یی برای حفظ و حراست از افراد زیان دیده کافی نباشد. پس بر همه واجب است که ضمن رعایت دقیق قوانین و مقررات و نیز دقت در امر رانندگی، خود به عنوان عامل انتشار دهنده فرهنگ بیمه و پوشش بیمه مسؤولیت مدنی دارندگان وسائل نقلیه موتوری در مقابل اشخاص ثالث عمل نمایند و بدینوسیله امنیت و آسایش خاطر را برای خود و هموطنان عزیز به ارمغان آورند.

تبديل به یک معضل تقریباً غیرقابل حل گردید و عملاً ابزار بکار گرفته شده برای اصلاح و نوسازی و بهسازی آن از دید جامعه - به علت افزایش حق بیمه های مربوط - غیرقابل قبول و یا به سختی قابل قبول واقع شده است. بیمه شخص ثالث به عنوان یک نیاز غیرقابل انکار جامعه امروز ما بدون چون و چرا می باشد مورد توجه خاص مسؤولین ذیر بسط قرار گیرد و جهت کمک به دخل و خرج و جلوگیری از اعمال غیرقانونی که در زمینه استفاده ناصواب از آن به عمل می آید، می باشد اقدام جدی و فوری صورت پذیرد. شایسته است جامعه به چنان باوری از نیاز به این نوع بیمه برسد که به گونه ای فراگیر کلیه خودروهایی که در سطح کشور وجود دارد تحت پوشش این نوع بیمه قرار گیرند. این مسئله شاید همان دید اولیه در تدوین قانون بیمه مسؤولیت مدنی دارندگان وسائل نقلیه موتوری می باشد که نه در زمان تصویب قانون و نه پس از آن به طور کامل به مرحله اجرا در نیامده است و همین عدم اجرای کامل شرایط پیشرفت در این رشته بیمه ای و دخل و خرج صحیح را فراهم ننموده است. شاید اگر آرمان های اولیه تهیه کنندگان قانون به اجراء در می آمد، امروز در کشور ما نیز بین خوب و بد فرقی بود و رانندگان خوب مورد تشویق قرار می گرفتند و در مقابل رانندگان بی احتیاط و بی توجه به طور کامل جریمه می شدند و این انگیزه ای می شد تا آحاد جامعه در هنگام رانندگی توجه بیشتری را مبذول نمایند. هنوز هم دیر نشده است؛ شاید با بکارگیری روش های مناسب با آداب و فرهنگ غنی جامعه ایران بتوانیم راه کارهایی را طراحی کنیم تا بر اساس آن هیچ راننده ای حاضر نشود اتومبیل بدون بیمه نامه شخص ثالث با تعهدات کامل را به حرکت درآورد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی